

Comm.) VS. 39, 4. TS. 7, 8, 25, 1. ÇAT. BR. 9, 4, 4, 4. योषिति रूपं दधाति 13, 1, 9, 6. ऀच. ग्रह. 1, 5, 3. °सहगुणोपेत M. 3, 40. वार्त्तरूपसंपन्न 4, 68. °द्रव्यविकृति 141. °गुणान्विता 7, 77. वयोवृषसम्भव 8, 182. JĀGĪ. 1, 290. MBH. 3, 2084. °संपन्ना 2084. R. 1, 4, 27. MBH. 3, 2124. 2357. 5, 7010. R. 1, 6, 13. ÇĀK. 13, 10. 42. रूपं त्ररा कृत्ति Spr. 2636. °वैवर्णसंपन्न 2637. रूपभिन्नसंपन्न 2638. अप्रतिम 2639. विद्या नाम नरस्य रूपमधिकम् 2797. VARĀH. BRH. S. 78, 13. 103, 5. रूपोपेत 13, 26. कुलरूपानुरूपार्था KATHĀS. 11, 6. °वैवर्णगर्विता BRAHMA-P. in LA. (III) 30, 4. °समन्वित WEBER, KRSHNĀG. 274. रूपोपा VET. in LA. (III) 1, 14. परमाहुतरूपा KATHĀS. 18, 85. — d) Naturerscheinung, Erscheinung, Symptom VARĀH. BRH. S. 3, 9, 5, 16. 21, 35. 37. 32, 8. 12. 20. 43, 27. SUÇR. 2, 53, 21. Verz. d. Oxf. H. 303, b, 17. 312, a, No. 745. Anzeichen: त्रयस्यैतद्भावितो रूपमाहुः MBH. 12, 3760. fg. Abzeichnen, charakteristisches Zeichen, Eigenthümlichkeit, Repräsentation, Symbol BUĀG. P. 3, 7, 29. दीप्तौ रूपं शष्प्याणि VS. 19, 13. 31. अश्वरथः तत्रस्य रूपम् AIT. BR. 4, 9. यत्सुरा भवति तत्ररूपं तत् 8, 8, 1. 2, 2, 23. 3, 29. 32. 4, 26. 5, 1. 4. TBR. 2, 1, 4, 9. सर्वासां देवतानाम् TS. 3, 5, 9, 1. ÇAT. BR. 1, 3, 3, 12. 6, 3, 41. 13, 1, 5, 1. इष्टि° 1, 6, 2, 12. KĀTJ. ÇR. 14, 7, 3. यदृष्टं श्रेयधय उच्यति प्राणिनश्च पृथिव्यो तदश्चिनो रूपम् so v. a. das ist die Sache der AÇV in NIR. 6, 36. बोधश्यावगतिश्चैव स्मृतिर्विज्ञानमेव च । इत्येतानोक्तं रूपाणि तस्य रूपस्य भास्वतः ॥ Erscheinungsform MĀRK. P. 101, 19. पञ्च रूपाणि राजानो धारयन्त्यमितोऽज्ञसः । अग्नेरिन्द्रस्य सोमस्य यमस्य वरुणस्य च ॥ Natur Spr. 4486. यावदरुमेतच्छब्दं ज्ञात्वागच्छामि PAÑKĀT. 21, 25. देशं रूपं च कालं च Umstände M. 8, 45. सोमो रूपविशेषैरोपधिश्चन्द्रमा वा NIR. 11, 5. °संपन्न modificirt 1, 15. वृत्त्या लक्षणरूपया BUĀG. P. 3, 26, 14. रूपैः सप्तभिः auf sieben Arten KAP. 3, 73. SĀMKIYAK. 63. 63. रूपमेदात् je nach der Art, wie es sich äussert, WEBER, KRSHNĀG. 223. अरिष्टरूपाणि Arten SUÇR. 1, 119, 7. बहूनि विघ्नरूपाणि करिष्यन्ति च राजसाः R. 6, 82, 57. यावत्तु निर्यतस्तस्य रजोवृषमदृश्यत so v. a. eine Spur von Staub R. SCHL. 2, 42, 1. — e) ein einzelnes Stück, Exemplar: सार्धास्तिस्रो गुञ्जाः सप्ततिमूर्त्यं धृतं रूपम् von einer Perle VARĀH. BRH. S. 81, 11. daher Bez. der Zahl Eins SIDDHĀNTAÇR. GAÑIT. BHAGRAHAJUTJADH. 4. WEBER, GĪOT. 77. fg. Ind. St. 8, 444. fgg. Verz. d. Oxf. H. 188, b, 13. sg. the arithmetical unit, pl. integer number COLBR. Alg. 17. 149. absolute number 139. °विभाग 6. 10. °भागानुबन्ध, °भागपवाह 15. — f) eine best. Münze, wohl eine Rupie, = नाणकं H. an. VIÇVA a. a. O. st. dessen fälschlich मानकं TRIK., नालोक MED. — VARĀH. BRH. S. 81, 14. P. 1, 4, 52, VĀRTI. 4, Sch. रूपार्धकं eine halbe Rupie H. an. 2, 39. MED. g. 13. — g) in der Dramatik eine in der Katastase (गर्ग) angestellte Betrachtung BHAR. NĀTJAÇ. 19, 83. DAÇAR. 1, 36. SĀH. D. 363. 367. PRATĀPAR. 21, b, 8. — h) Schaustück, Schauspiel TRIK. H. an. MED. DAÇAR. 1, 7. — Die Lexicographen kennen noch folgende Bedd. — i) Vieh, Viehheerde TRIK. H. an. MED. VIÇVA. = मृग HALĀ. 5, 30. — k) = शब्द Laut, Wort TRIK. H. an. VIÇVA. — l) ein Çloka H. an. MED. — m) = ग्रन्थवृत्ति TRIK. H. an. MED. acquiring familiarity with any book or authority by frequent perusal, learning by heart or rote WILSON; eher Citat. — 2) m. N. pr. eines Mannes WILSON, Sel. Works I, 154. 157. fg. 167. fg. Verz. d. Oxf. H. 143, a, No. 303. 532, b. — 3) f. स्ना N. pr. eines Flusses VP. 183, N. 80. — 4) m. oder n. N. pr. einer Oertlichkeit Verz. d. Oxf. H. 339, a, 12. रूप v. l.

— Vgl. अ°, अति°, अनेक°, अन्य°, अन्तर°, एवं°, काम°, किं°, कु°, ज्ञात°, तथा°, तप्त°, त्रि°, दश°, देश°, नष्ट°, नाना°, नी°, नैक°, पक्व°, पर°, पिशाङ्ग°, पुं°, पुरु° (auch BUĀG. P. 4, 24, 61), पुरुष°, पूर्व°, पृथग्रूप°, प्रति°, प्राप्त°, प्रिय°, वङ्ग°, बाल°, वृक्षरूप°, भद्ररूपा, भाद्ररूप, भाव°, भूत°, महां°, पुक्त°, वि°, विश्व°, स°, सु°, स्व°.

रूपक (von रूप und रूप्य) 1) adj. a) in (angenommener) Gestalt erscheinend: अन्वतीरप्सरसो रूपका उत AV. 11, 9, 15. — b) bildlich bezeichnend SĀH. D. 308, 3. 5. — 2) m. eine best. Münze, wohl eine Rupie VARĀH. BRH. S. 81, 12. fgg. PAÑKĀT. 127, 8. 282, 13. P. 5, 1, 18, Sch. RĀGĀ-TAR. 6, 52. 60. 66. सुवर्णा° 45. स्वर्णा° KATHĀS. 78, 13. das Geschlecht nur aus einer Stelle in VARĀH. BRH. S. zu ersehen. Nach JUKTIKALPATARU im ÇKDR. ist रूपक n. als Gewicht = 3 गुञ्जा. — 3) f. रूपिका Schwalbenwurz, Asclepias lactifera Lin. RATNAM. im ÇKDR. SUÇR. 1, 159, 15. 2, 64, 3. 102, 17. रूपिकायाः पयः 282, 10. — 4) n. a) am Ende eines adj. comp. = रूप 1) a): गिरिं (so die ed. Bomb.) प्रत्यूर्कृतरूपकम् bildend MBH. 3, 9981. समाधिस्तु तदेवार्थमात्रभासनरूपकम् bestehend in H. 83; vgl. Verz. d. Oxf. H. 186, b, 38. दत्तात्ताचितरूपका (sic) = दत्तात्ताचिता R. 5, 13, 11. मणिविदुमवैर्यज्ञालात्तरित° MĀRK. P. 23, 103. — b) Figur, Bildniss: तेषां पुरुषरूपकमिव कृत्वा eine menschenähnliche Figur AIT. BR. 7, 2. चित्रे किमालिखामीकृ रूपकम् KATHĀS. 53, 43. इदमालिष्य चित्रे मे देहि रूपकम् 67. — c) Erscheinungsform, Art: द्वे वाव खल्वेते ब्रह्मज्योतिषो रूपके MAITRĀJUP. 6, 36. — d) Metapher, Tropus H. an. 3, 90. MED. k. 148. KĀVĀD. 2, 66. fgg. SĀH. D. 669. 676. fgg. 103, 13. 299, 18. 308, 2. 7. KUVALAJ. 14. fg. PRATĀPAR. 78, b. Verz. d. Oxf. H. 87, a, 13. 208, b, 15. 211, b, 9. स्निष्ट° MALLIN. zu ÇIÇ. 9, 36. — e) Schaustück H. an. MED. DAÇAR. 1, 7. SĀH. D. 273. Verz. d. Oxf. H. 142, a, No. 290. — f) = मूर्त (मूर्ति?) MED. = धूर्त H. an. — Vgl. तप्त°, दश°, पुरुष°, प्रति°, वङ्ग° (f. °रूपिका MBH. 1, 6077), महां°, वि°, सु°.

रूपकताल m. Bez. eines best. Taçtes GĪR. S. 26.
 रूपकर्तृ m. Bildner von Gestalten, Beiw. VIÇVAKṚT'S R. 5, 22, 13.
 रूपकार m. Bildhauer KATHĀS. 37, 9. 123, 140.
 रूपकृत् 1) adj. Gestalten bildend: Tvashṭar TS. 6, 1, 3, 5, 3, 2. ÇAT. BR. 11, 4, 3, 17. KĀTJ. ÇR. 5, 13, 1. — 2) m. Bildhauer KATHĀS. 37, 8.
 रूपगोस्वामिन् m. N. pr. eines Autors, = रुद्र Verz. d. Oxf. H. 173, a, 37.
 रूपग्रह 1) adj. Gestalten —, Farben wahrnehmend. — 2) m. Auge H. Ç. 119.
 रूपचित्तार्मणि m. Titel einer Schrift Verz. d. Oxf. H. 133, b, No. 253.
 रूपज्ञीव R. 2, 36, 3 und DAÇAR. in BENF. CHR. 193, 5 fehlerhaft für रूपज्ञीव.
 रूपज्ञ adj. Gestalten —, Farben erkennend, — unterscheidend: अ° ÇAT. BR. 14, 7, 2, 2.
 रूपण (von रूप्य) n. 1) bildliche Bezeichnung SĀH. D. 672. 673. 308, 6. 11. Bildlichkeit VAUTP. 176. — 2) Untersuchung, Prüfung SĀH. D. 59.
 रूपतत्त्व n. Natur, Wesen H. 1376.
 रूपतम adj. farbigst ÇAT. BR. 3, 3, 4, 23. 4, 5, 3, 2.
 रूपता am Ende eines comp.: ब्रह्म° nom. abstr. von ब्रह्मरूप adj. im Brahman aufgehend NILAK. 33. दुःख°, अानन्द° nom. abstr. von दुःखरूप, अानन्दरूप in Leid —, in Wonne bestehend 34.
 रूपल n. nom. abstr. von रूप 1) a) SARVADARÇANAS. 48, 18. 106, 19. fg.